

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicijska na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Kje je rešitev?

Časi pritiskajo tako hudi, nadlog je toliko, toliko nerodnosti in krivice, da ljudje preplašeni gleda in se prša: kam smo zabredli? kam nas pelje ta pot? kje je rešitev?

Ozrimo se nazaj na čas, ko se je rodil naš odrešenik. Tačasne razmere so našim skoro podobne. Vzdigovali so se kakor kometi nekteri posebno obdarjeni možje iz srede naroda, in vzeli oblast v roke; velikaši, kakor Cezar, Pompej, Antonij, Oktavijan so si vedeli ljudstvo pridobiti za svoje namene; živeli so v razkošnosti in divjih bojih. Množina naroda pa je vedno bolj obubožavala in vpila po kruhu, proslavljali so ljudje tiste velikaše, ki so jim kaj kruha dali. Rimski mogočniki so skubili in plenili provincije, ki so jim bile v vladarstva izročene.

Špekulantje in judje so si kupičili velikanke zaklade; za pristaše velikašev ni bilo postav, joj pa njemu, ki se je krivičnemu mogotcu zoperstavil! Marij je kralj pristaše Suline, Sula pa je podal na tisoče Marijanec. Ktera stranka je slučajno zmagała, tista ni imela družega pred očmi, nego uničiti nasprotnike. Pri tem strankarskem boji se ni nihče zmenil za občno korist, za blagostanje ljudstva in države. Stari, pošteni republikanci so izmrli brez enakovrednega zaroda. Mogotci so se začeli norčevati iz rimskega senata, odkar so sedeli v njem sami kruhoborci, laškavci, ljudje brez prepričanja in željni dobička. „Verwaltungsratov“ tačas še ni bilo, pa senatorji so prodajali ljudsko svobodo za drugače imenovane službe in samopašnosti. Za cesarjem Avgustom prišlo je zmirom huje. Ni je samovolje, ni je grdobi, ktere niso storili trinogi, kakor Nero in Kaligula. Pa rimski

narod ni imel več značajev v sebi, ni imel več pravih republikancev. Rimski senat ni bil več senca od nekdanjega, ampak samo neka mašina, ki je morala vse odobriti, kar je mogotec-cesar zahteval. Postali so senatorji sami hinavci, kimavci, priliznjenci in klečepazi, trinogom pa so bile proste roke. Tako daleč sicer še nismo prišli v Evropi, da bi kak mogotec imenoval svojega konja za senatorja, ali da bi se dal sam za boga proslavljati; pa koliko smo še od tega odstranjeni, če pomislimo, kako na pr. Bismark z nemškim parlamentom ravna, in kako ga vse ljudstvo in podkupljivo časnikaštvo do nebes povzdiguje!

Pa prišla je krščanska vera in v potek h krvi razširila se čez vse rimsko cesarstvo. Človekoljubje, pravi demokratizem, resnicoljubje in pravicoljubje, poštenje in čednostno življenje prišlo je zopet v čast in veljavo in rešilo tačasni rod popolnega propada.

Od koga imamo mi pričakovati rešitve? Enake bolezni se zdravijo z enakim zdravilom. Sedanje nadloge in krivice so prišle na svet po brezverstvu in modernem poganstvu, po malikovanju oseb in principov. Tudi danes vidimo samovoljne mogotce in na drugi strani vidimo po kruhu vpijoče ljudstvo v podobi socializmov, vidimo vedne vojske, in propad krščanskega mišljenja, vidimo giniti ljubezen potrpežljivost, delavnost, poštenje; vzdigovali pa vidimo glave vse človeške strasti. Vsi pošteni in dobri ljudje, ki niso v službi nobenega mogotca, želé si rešitve iz vseh nadlog. Kje je ta rešitev? Odgovor je prav lahek: povrnimo se nazaj h katoliški cerkvi, h krščanstvu, ono ima zdravila za vse socialne rane, za vse stanove, za vse dežele, za vse čase.

Le ne preveč upanja!

Nedavno smo spregovorili nekoliko o novem ministerstvu in rekli, da je pogreta jed — le z enim ocvirkom zabeljena. Takrat smo tudi rekli, da te pogrete jedi bi ne bili prav nič veseli, če bi ne imela novega ocvirka. Zdaj smo že brali veliko listov, oziroma njihove sodbe o tem ministerstvu — dobre in slabe, a ne po onih ne po teh se nismo mogli prepričati, da bo v Avstriji politično vreme zasukalo se kmalu na bolje.

Res sta med tem tudi huda nasprotnika Slovanov, Herbst in Giskra, izstopila iz delegacij, a to nima posebne vsznosti, ker ravno tako lahko zopet vstopita, če bi se jima to potrebno zdelo; saj smo že večkrat kaj takega doživeli, da je kdo odstopil le, da je drugemu prostor naredil in ta je zopet zanj hranil. Po domače se pravi to: kujati se, in kdor se kuja, gotovo misli na to, da bo na prejšnje mesto nazaj poklican, ter na skrivnem vse napenja, da bi druge do tega prisilil. Herbst in Giskra sta toraj le šla „zad za svoje ladije“, kakor Homer pravi o Ahilu, družega nič.

Kaj pa grof Tassfe, minister notranjih zadev, toraj najvažnejši med vsemi? Kaj je grof Tassfe, smo že tudi vsaj površno omenili. Če se človek ves teden posti, je že vesel, ako vsaj po enkrat na teden dobi nekoliko več in boljše jedi. Nam Slovanom, ki smo toliko let že jedli le in le kislo zelje, zeló dobro de, ako zagledamo enkrat na tem zelji klobaso; če prav je še ne dobimo brž, vsaj se nadjamo, da je za nas pripravljena.

Ali le ne preveč upati, da se nam ne bo tako godilo, kakor kmetu, ki na zeleno žito dela dolgove, potem pa pride toča in mu vse

Ubogi Muhzin.

(Konec.)

Trg Džerid v Carigradu je velik prostor, na katerem se razveseljujejo turški velikaši z metanjem sulic, s streljanjem pušic in drugimi enakimi igrami. Sam sultan je dostikrat tudi tu sulice metal in streljal z lokom, in kakor navadno je bil on vedno med vsemi strelci in metalci najizvrstnejši.

Tudi omenjeni dan udeležil se je streljanja, pa ni zadel nikdar tarče. Razjezil se je in dolžil je, kakor to slabi strelci vedno store, veter, solnce, lok itd., da so krivi slabega streljanja. Na vse zadnje jezil se je čez svoj prstan, češ, ta je kriv, da nič ne zadene.

Navada je namreč bila, da so struno na loku prijemali in napenjali z nalašč zato narejenim prstanom.

— Dajte mi drug prstan, moj ni za rabo — zavpije sultan.

Vsi navzoči priskočijo in vsak ponudi vladarju svoj prstan. Ta poskusi vsacega, pa mu nobeden ne dopade.

— Ne eden ni dober, ne eden! Kdo neki je vaše ničvredne prstane delal? Nobeden sedanjih zlatarjev ne zna tako dobrih prstanov za streljanje delati, kakor jih je delal umrl zlatar Sulišan. Ali ta ne živi več! Ali nima nobeden vas prstana Sulišanovega dela?

Urno priskoči Ali Hodža in ponudi sultanu prstan Sulišanovega dela v dar.

Sultan vzame prstan, ga natakne na prst, napne z njim struno na loku, vstrelji in zadene tarčo tako dobro, da so mu vsi ploskali, najbolj pa Ali Hodža, saj ni vedel, da so te pušice imele veljavo, kakor bi bile vstreljene v njegovo srce.

Po igri na trgu Džerid zapove sultan pripeljati Muhzina iz zapor.

Prebira oč po Alkoranu pričakoval ga je z molkom v roki in s prstanom na prstu.

Ko Muhzin ustopi in zagleda pri sultanu molek in prstan, spoznal ju je precej za svoje. Pade na kolena pred vladarja in poljubi rob plašča:

— O gospod, molek in prstan, ktera imaš v rokah, sta moja.

Sultan ga izprašuje, kaj je na pojedinih kroglicah molka zapisano, kakšni kamni so v kroglice vdelani. Kupec vedel je na vsako vprašanje pravi odgovor. Sultan zapove Muhzina spet v zapor odpeljati.

Drugi dan pokliče Hodžija k sebi. Pogovarja se z njim o raznovrstnih pravadah in vprašuje ga za svet. V pomenkovanju pripoveduje mu sultan tudi neko pravdo, ki je bila čisto enaka prigodbi med Hodžijem in Muhzinom. Pripoveduje namreč, kako je prijatelj, ki se je na pot odpravljaj, prijatelju izročil vse svoje premoženje in kako je ta potem vračajočemu se prijatelju vse vtajil. Na zadnje ga še vpraša, kako kazen da zasluži tak nezvesti prijatelj, tak goljuf, ki svojega prijatelja na ta način spravi ob vse premoženje?

V čemer se človek sam pregreši, tako pregreho navadno na drugih najhujše obsodi. Hodžiju morebiti še na misli ni prišlo, da se je on ravno tako pregrešil kakor ta, o katerem mu je sultan pripovedoval, in če ga je prav vest spekla, saj je nagrobni kamen dosti globoko pokrival Muhzina in z njim tudi njegovo

pobije, da je na slabšem, kakor je bil. Grof Taaffe res ni meso od mesa dosedanje ustavoverske stranke, on je bolj plemenitih načel, ali — ali večkrat je volja boljša od moči. Vse — se ve da — tu visi na prihodnjih volitvah za državni zbor, ktere ima on največ v rokah. Dokler se te ne pričnejo, ne bomo o grofu Taaffe-ju mogli reči ne bev ne mev.

Nekaj se nam pa vendar že zdaj čudno zdi in to ste dve reči. Prva briga vse cesarstvo, druga le kranjsko deželo in posredno vse Slovenice in kolikor toliko tudi vse Slovane.

Ves svet se je nadjal, da, če se misli na popolen prevrat, bo prvo, kar bo storilo novo ministerstvo, to, da se razpusti državni zbor ter naglo razpišejo nove volitve, da se tako spravijo iz državne zbornice tisti elementi, ki so zdaj začeli presedati že vsakemu, ne le nam, in se dobé vá-nj novi ljudje, ki niso nagnjeni po stari družbi, marveč zdravega uma in voljnih moči pomagati ministerstvu pri težavnem delu prevstrojenja Avstrije tako, da bodo vsi narodi njeni zadovoljni.

Ali državni zbor ni bil razpuščen in to nam ni prav nič všeč, ker nam je znamenje, da na prevrat na Dunaji ne mislijo še s tako resnobo, kakoršne bi treba bilo po vseh skušnjah zadnjih let. Starega grešnika je treba hudo stresti, da se obrne na krivi poti, opomini, če še tako resnobni, ne izdajo nič. Mi ne želimo Avstriji, da bi v še večje stiske prišla, a skoro se nam zdi, da bo tega treba, predno bo ukrenila na pot druge, dosedanji ravno nasprotne notranje politike. Da bi le takrat ne bilo prepozno, kakor navadno pri trdovratnih grešnikih.

Najslabše za nas je to, kakor smo že omenili, da je Stremayr ostal v ministerstvu; dokler ta ne gre, ne nadajmo se ničesar. Kako prav ga sodimo, kaže to, da je glasoviti šolski postavi Vesteneckovi zadobil potrjenje.

No, po tem ne rečemo nič več ko to: Stremayr se bo preobrnil, kedar se bo z ministerskega stola zvrnil.

Pij IX. Leon XIII.

Bilo je vlani 7. februarja, ko je švignila po svetu žalostna vest o smrti preljubeznjivega papeža Pija IX. Otožno so odmevali zvonovi od kraja do kraja, in celo dobri katoličani so

se popraševali, kaj li bode sedaj? Na svetu zmešnjava velika, in preobilno sovražnikov, kateri so napovedovali že davno, da bode Pij IX. poslednji papež. Tim večje pak je bilo potem veselje, ko je 20. februarja švignila po svetu radostna vest o izvolitvi novega papeža Leona XIII. Nagla je bila volitev; prst Božji se je razodel v njej; obletnica nam to jasno spričuje.

Velika in pomenljiva je vstanova papeštva na svetu. Pomenljiv je nastop vladarjev pozemeljskih bodi si v kateri koli državi; ali — kaj je posvetna, pozemska vlada proti sveti, duhovni, nadzemski, ktero prevzame vsakteri namestnik Kristov, vsakteri namestnik Petrov v cerkvi katoliški! Prva oblast je to na svetu, v verstvenem in navstvenem oziru vzvišena nad vse druge; na zemlji vlada, a v nebesa sega, in tako strinja oba sveta in je največje pomembe v svetovni zgodovini že sama po sebi. In če kedaj — je res sedaj pomenljiv bil nastop novega poglavarja katoliške cerkve.

Drugič je ta volitev pomenljiva vsem, ker očitno potrjuje obljubo, da gospod pri svoji cerkvi ostane do konca sveta, in da je najhujše sovražne moči ne bodo premagale. Orobana vse pozemeljske reči in podpore, brez vsaktere posvetne brambe, stala je skala v sredi viharov valov, le sam arček Pij IX. jo je varoval, v levi držeč križ, z desno blagoslovec. V tem trenutku pade starček v grob, ali — žezlo njegovo poprime nagloma drug naslednik tako krepko, da ostrmi vsa sovražna vojna, in vnovič vernim pomoč božja se oglasi, kedar sila do vrha prikipi. „Crux de cruce“ se umakne, in v tem hipu prikaže se „Lumen de coelo“. Kako se meša svet v svoji učenosti, ali luč na nebu mu je prisijala, luč, ktera kaže resnico in brani pravico vsem, kateri so blage volje. Ta luč, ktera sveti po Leonu XIII. zdaj že čez leto tolikanj čudovito, kaže in potrjuje vsem, da cerkev katoliška ni delo človeško, marveč nebeško, delo Božje. Države zginjajo, cerkev katoliška ostane in se pozivilja.

Prihodnji pondeljek bode obletnica venčanja sedanjega bistrega papeža Leona XIII., in ta obletnica bode pomenljiv dan, ker se dan poprej slovesno prične sveto leto, ktero ima trajati od 2. marca do 1. junija. Kakor

že mnogi predniki njegovi, tako je tudi sedanji razpisal milostivo ali sveto leto vsled svojega nastopa, naj bi z zedinjenimi molitvami sprosili, da bi Bog prav in uspešno vodil čedo in pastirja. Hudo pod pot so jo zavozile skoro vse pozemske vlade in države, in silno se tresejo njih prestoli. Z njihovim prekucom pretijo pa nebrojne nadloge tudi ljudstvom in narodom. Da se temu ognemo, naj bi poslušali vsi glas dobrega pastirja ter hodili za lučjo njegovo, in ne bomo hodili po temi, marveč bomo imeli luč življenja.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 3. marca.

Zdaj so zbrane **delegacije**. Ministri hočejo denarja za vojake in za Bosno, kar se je za ta namen že potrošilo in kar se še bo. Ustavoverni poslanci se branijo denar dovoliti, ker račun ni natančen. Račun pa ne more tako natančen biti, ker se še ne vé, koliko se bo letos potrebovalo. Kakor je videti, hočejo ustavoverci vlado le dražiti pri glasovanji, pa ne bodo nič opravili, ker v delegacijah so zmirom v manjšini.

Vnanje države.

Ves svet je radoveden, koga si bodo **Bolgari** za kneza zbrali. Da bi bil le Slovan, naj bo potem že Rus, Srb ali Bolgar! Med tem, ko v Trnovem skupšč na zboruje, pripravljajo se v Rumeliji ustaša.

Nedavno je bilo brati, da so Rusi odstranili vse avstrijske četovodje pri ustaših. To menda ne bo res. Če so Hubmayera Bolgari sami doli klicali, potem ni verjetno, da bi ga pustili odstaviti. Rusi imajo dosti truda, da ljudi pri miru ohranijo, ko bodo pa Rusi odšli, pričela se bo takoj grozna vojska; pomorjenih bo zopet na tisoče nedolžnih ljudi. Te bodo imeli na vesti evropski diplomati, ki niso dovolili, da bi se osvobodila celz Bolgarija. Kedar se bo klanje pričelo, bodo morali Rusi vendar zopet nazaj priti. Mar bi kar tam ostali, ali še bolje: naj bi vse Turke v Azijo zapodili.

Angleži in Afganci se prav „gemüthlich“ vojskujejo. Afganci nič ne storé, Angleži pa malo več. Pravi se, da imajo Afganci dobre vojake, pa jako slabe voditelje. Angleži pa ljudi podkpujejo, ali pa delajo same vojne demonstracije. Tako si drug drugu veliko žalega ne storé.

Na **Francoskem** tudi vsi tožijo o slabih časih, kakor pri nas. Nedavno so prosili kmetje pomoči pri vladi. Zdaj so prišli že obrtniki za njimi. Pravijo, da z inostranci ne morejo več konkurirati in prosijo za colnino. Vendar so Francozi še dosti na boljem, kakor mi; oni močno tarnajo, da si tekalec ne zasluži več ko 1 gl. 50 kr. na dan. Naši tekalci na Českem bi bili veseli, ko bi zaslužili samo 1 gl. na dan!

Na **Nemškem** bodo vendar enkrat nekaj pametnega naredili. Bismark hoče skrbeti za delavce in jim tako vzeti povod nezadovoljnosti. On hoče napraviti za take delavce, ki po tovarnah (fabrikah) delajo, invalidno kaso, da bo vsak na starost preskrbljen; v mladosti pa bo moral vsak nekaj plačevati v to kaso. Poslanec Günther pa je rekel, naj se naredé take kase za vse stanove, ne samo za fabriške delavce, in v ta namen naj se sestavijo statistične date o starosti, boleznih itd. Državni zbor je oba nasveta izročil posebni komisiji 21 udov. Tako hoče Bismark sam upeljati, kar delavci nameravajo, in če delavci

hudodelstvo. Pismouk Hodža toraj ponosno in resno odgovori sultanu:

— Nenavadno hudodelstvo mora se tudi ne navadno kaznovati. Zločinec zasluži, da se živ v možnar dene in s težkim tolkačem razdrobi.

— Ti si sam sebe obsodil — zagromi sultan nad njim in ploskne z rokami; štirje zamorci skočijo k Hodžiju in ga zvežejo. S ključmi, ktere so mu vzeli, odprli so njegovo hišo in shrambe ter tam še vse dragocenosti našli, ktere mu je Muhzin v varstvo izročil.

Iznenadeni Hodža, ki se je menil v največji bleščobi kopati, pozabil je na to, da pod solncem vse na dan pride, če je še tako skrito.

Prestrašen obstal je vse in tudi to, da si je brado, da se je svetila, s fosforom namazal, da je ponoči v Muhzinovo hišo stopil in da je on sam bil tisti ponočni stavec, ki je Muhzina na potovanje v Mekko pregovoril, na kterem bi bil ta kmalo um in življenje zgubil.

Sultan skliče svoje vezirje in sodnike v divan (sodna dvorana) ter toži pred njimi sam Ali Hodžija hudodelstva goljufije in nezvestobe, ter jim tudi razodene, kako je Hodža sam ta zločin obsodil. Vezirji odgovore:

— Razsodba Hodžija je pravična. Sicer je kaznen nova, zato naj jo on, kijo je iznašel, tudi skusi najprvi.

Na zapoved sultana zdolbli so veliki možnar iz kamena in naredili težek železni tolkač s štirimi navskriž ležečimi ročnicami, ter ga postavili na dvorišče sultanovega dvora.

Sedaj pripeljejo Ali Hodžija v škrlatni obleki oblečenega, pokritega z zlatim turbanom in opasanega s svetlim pasom, ter ga vržejo v možnar. Štirje zamorci primejo težki železni tolkač za ročnice, ga vzdignejo in na mgljej sultana udarijo z njim v možnar. Grozno rujojenje se čuje iz možnarja; v drugo vzdignejo zamorci tolkač in sunejo z njim v možnar, sedaj čulo se je še zadušeno grgranje; ko tretjikat sunejo, slišali so se le še posamezni zdihleji in potem nič več drugega ko hrščanje zdrobljenih kosti. Tolkli so toliko časa, da so se vtudili in v možnarju ni bilo drugega ko meša krvi, razdrobljenih kosti in svilnatih cunj.

Pred sedemdeset letmi je francoski potovalec Tavernier še videl pred sodno dvorano v Carigradu omenjeni možnar, pričo grozne sodbe grozovitega sultana Solimana.

pravijo: „mi bomo naredili Lassalovo državo“, odgovori jim on: „ne, jaz jo bom naredil.“ Tič je pa Bismark, naj se reče kar se hoče.

Izvirni dopisi.

Iz Šentvida nad Ljubljano,
25. febr. Preteklo nedeljo imeli smo zopet prav prijeten večer v čitalnici. Vsi prostori bili so tako natlačeni, da jih mnogo, ki so malo pozneje prišli, ni moglo dobiti prostora. Ker je bilo vreme jako slabo, ni prišlo k veselici nič tujih gostov zunaj enega č. gospoda. Vse se je vršilo v najlepšem redu in v veliko zadovoljnost zbranega občinstva. Tombola štela je 40 ličnih in tudi krasnih dobitkov. Po končani tomboli vršile so se druge točke programove prav redno in nepričakovano dobro. Čeravno so imele sodelovalne moči malo časa odmerjenega za učenje in pripravljanje. Pevci in pevke bili so kos svojim nalogam, zlasti je g. Jovan pel s svojim jako prijetnim glasom prav dobro Nedvedovo: „Kranjska dežela“. Po končanem petji pričela se je veseloigra: „Zakonske nadloge“. Tu pa ne vemo, ktere ga bi bolj pohvalili. Vsi igralci bili so na svojem mestu. Toliko smeja in dobre volje dozda še ni nobena igra pri nas vzbudila. Za srečno izvršitev imenovane igre, ktera ni ravno posebno lahka, gre posebna hvala gospej Luciji Odlazekovi in g. Franju Tisalu, ki sta svoji težki nalogi izvrstno izpeljala in tudi druge soigralce dobro naučila. Da smo po končani igri še precej dolgo skupaj ostali in se v lepem redu in miru prosto razveseljevali, to se že tako ume. Le to nam je še omeniti, da je čitalnica napravila prav lep in okusno narejen oder za predstave pevske in dramatične.

Iz Belokranjske, o pustu 1879 (Nase težnje). Od vseh strani se sliši in bere tarnanje o slabih časih in vedno bolj rastočem obubožanju priprostega ljudstva. Žalibog, da je to bridka istina, da tožbe niso neopravičene! In če kje, velja to posebno od naše Belokranjske, ta je skoro povse pozabljena. Tužno životari naše v drugem z blagimi lastnostmi obdarovano belokranjsko ljudstvo. Težka bremena, ktera se mu nalagajo, ga bodo gmotno, ako bo tako dalje šlo, popolnoma vničila.

Žalostnega stanja pred vsem krivo je to, da je Belokranjska skoro izolirana od drugih svojih slovenskih pokrajin. Bridko to občutimo, odkar so se naokrog železnice napravile. Dokler še ni bilo gorenjske, notranjske, in posebno štajarsko-hrvaške železnice, je bil promet vkljub slaboizpeljani cesti čez bregovite Gorijance dokaj živahen. To je bila pot, po kateri je prišel denar v Belokranjsko. Kajti daljni Gorenjci in drugi vinski trgovci so s svojimi težkimi vozovi prihajali izvrstna vina kupovat. Ali kar so železnice v druge vinske kraje razpeljane, je to nehalo, postali so tudi „komod“ in se raje v „kupejih“ trikrat tako daleč vozijo slabejšo robo kupovat. Ali kdor hoče dobro, stanovitno, nepopačeno kapljico dobiti, temu je ravno belokranjska vina svetovati. Tukaj ljudje še ne poznajo tistega pokvarjenja, kakoršne je v bolj „omikanih“ krajih pri vinski prodajalci že v navadi. Kakor ga je Bog dal, kakoršno na trti zraste, tako je belokranjsko vino brez vsakršne primesi ali priboljška. Nočem s tem reči, da ne bi umno kletarstvo po novejših znajdbah tudi tukaj marsikaj zboljšalo, a sploh rečeno je beli Kranjec dosti umen vincar v sedanjih okoliščinah, ko mu ni nikamor pot odprta. Kaj pomaga, ako je letina še tako dobra, če kmetovalec ne more ničesar spraviti v denar! Vinstvo je do-

zdaj glavni vir do novcev, ko ga pa prodati ne more, ali pa po taki nizki ceni speča, da si najpotrebnejših naprav ne more poplačati. Tako se zdaj izvrstna vina dobivajo vederce po 2 gld. kolikor kdo hoče. Ako se od višje strani nič ne bo storilo za boljšo komunikacijo ali čez Gorijance, da se cesta po novih tehničnih načelih izpelje, ali proti Suhi Krajin in proti Kočevskomu, ali pa, da se vendar enkrat resno začne misliti na dolenjsko železnico, ktera bo šla čez Belo kranjsko proti Karlovcu: se naši kraji bližajo žalostnemu poginu.

Škoda, da se nič ne misli na nas; da tako krasne vinske gorice, kakor so semiška, (ki blizu od Gorijanc seza več ur daleč doli pod Črnomelj in je ena najlepših v vseh vinskih deželah), metliške, radoviške, drašičke in nadaljne vivodinske in druge hrvaške, — ne donajajo tolike koristi, kakor bi je lahko po svoji naravni legi, rodovitnosti in bogastvu. Ako bi se kdo za nas kaj brigal, bi se tu producirala vina, ki bi ne samo po domačih mestih, ampak tudi drugod kmalo izpodrinila tiste goljufivne „ekstrabutije“, k skterimi si za drag denar ljudje zdravje spodkopujejo. Pa „mundus vult decipi — ergo bibat!“

Čudno, da se v naši ljubi Avstriji toliko za nepotrebne reči potrosi, — kjer gre pa za vitalne interese zdihujočega ljudstva in za občni blagor monarhije, se pa tako malo stori. Tako se je mislilo, da je po novem prevratu na jugu ravno za dolenjsko železnico več upanja, z veselo nado nas je tudi navdajalo, da se je deželni zbor kranjski, mestni zbor ljubljanski, trgovinska zbornica potegnili za potrebne in za naše kraje koristne poteze železnične od Bosne proti Sisku ali Karlovcu in po Dolenskem. Kdor le na zemljevid pogleda vidi, da so te proge železnične že po naravni legi potrebne. Če se že hoče srednja Evropa zvezati po najkrajši poti s Solunom — toraj sploh z vshodom in naša država noče sama sebi škodovati, mora izpeljati črte od Mitrovice (oziroma Soluna) čez Bosno, Novi-Karlovac-Ljubljano.

Akoravno se je za ta načrt vsaj deloma izjavila najviša oseba, vendar je madjarska spletkarija sozidala potezo Dalja-Brod, ki menda nikdar ne dospe do take veljave kot prva.

Dokler se tedaj naši Belikrajini ta komunikacijski krog ne odpre, ni misliti na boljše stanje. A ne le vino bi naš kmetovalec lahko v denar spravil, ampak tudi druge pridelke, ki mu zdaj nobene hasni skoro ne dajo, kakor le za domačo porabo. Koliko lepih denarjev bi si naš kmet iz raznega sadja pridobil! Znano je, da je naša okrajina sadja zelo bogata. Češenj, hrušk, jabelk, orehov, sosebnost (kakor češnje tu imenujejo) itd. je obilno. Celo fige in marelice bi se znale vdomaćiti, kakor so se tudi poskusi s sviloprejkami dobro obnesli. Ali kaj, ker vsega tega okusnega sadja ni kam spečati? Naši mestici Črnomelj in Metlika imate sadja dovolj, da more kmetič iz okolice tu le malo prodati. V Ljubljano ali drugam ga pa, n. pr. Vipavcem enako, ne more postaviti, ker bi se prej spridilo po navadni vožnji. Ko bi naše grozdje moglo priti na ljubljanski trg ali v druga mesta, mislimo, da bi po svoji večji okusnosti in proziranosti spodrinilo vipavsko in bi naši ljudje, Vipavcem enako, lepe krajcarje lahko spravili. Ali dok nimamo boljše zveze z drugimi kraji, na to ni misliti ni. Morda ne bi bilo napačno, da bi se mestni zastopi in občinski iz Belokranjske po svojih zastopnikih v deželnem in dr-

žavnem zboru v tej silno važni zadevi obrnili na višja, odločilna mesta.)

A še dosti drugih vzrokov je, da Belokranjska propada. Omeniti se morajo davki, ki so za nas svoj verhunec dosegli. Prav za prav je to nasledek poprej opisane zanemarjenosti od višje strani. Saj naš kmetič prav rad štibro plačuje, ako le ima denar, da je potem brez vse skrbi in ni vedno v strahu, zdaj zdaj videti, kako beriči po hlevih in svinjakihi stikajo, kaj bi se zarubilo. In pomislite, ako gospodar mora za štibro 10, 30, 50 gld. na daleko in široko okrog iskati na posodo, da se reši eksekucije, je to silno žalostno. Rajše velike obresti plačuje in se leto za letom tako v dolg pogrezuje, da še ostane v svoji hiši, kakor da bi se od gospodske vse pod nič prodalo. Trudi in poti se pa za svojega upnika, od njegove milosti je popolnoma odvisen. In če sploh davkarije natančno zahtevajo dotične svote, pri nas bi se na vsak način moralo gledati na to, da spomladi in poleti kmetovalec nikakor ni v stanu svoji dolžnosti zadostiti, ker absolutno nič nima. Do kakega krajcarja priti more le, kadar požetvi kaj žita proda (in še to v sili po nizki ceni), ali pa v jeseni po trgatvi. V drugih mescih ga pa nadlegovati in rubiti je zelo nepremišljeno in neusmiljeno, se le brezpotrebni stroški delajo in se posestva spravljajo na kant.

Sosebno nevoljo med ljudstvom so vzbudili novi eksekutorji; čemu še te, ko je prejšnjih bilo čez glavo. Nedavno se je kmetijska družba zoper nje čvrsto potegnila, upamo, da se njen gas ne bo v puščavi razgubil.

Kdor pričakuje kaj zboljšanja ali zmanjšanja davkarskega bremena po novjšem vredjenju, utegne se zelo motiti. Škoda za strašanske svote, ki so se za to že izdale! Dozdanja dela teh vcenilnih komisij skoro kažejo, da bo davek le narastel. Vsak količkaj skrbni gospodar se je trudil, da bi svoje malo posestvo zboljšal. Po pridnosti se je marsiktera puščina spremenila v senošet, njivico ali nograd, od česar ni dozda nič ali pa silno malo plačeval, zanaprej pa bo moral plačevati. Menda ne bi bilo napačno, da bi se trud poplačeval, ne pa obkladal, kakor n. pr. pri novih stavbah vsaj za nekaj let, da bi seljaki večje veselje dobili za zboljšanje pustih kosov. In če zdaj posestnik ne vzmaga davka, kako ga bo v prihodnje, ker je vse tako visoko vnovič vcenjeno!

Kar pa najbolj naše male posestnike v nič spravlja, so silne prepisne pristojbine. Ako sin, zet ali kdo drugi nastopi gospodarstvo, bodisi da ga podeduje, ali se mu odstopi ter izroči in se nanj prepíše, mora novi posestnik toliko odstotkov davkariji izplačati, da je za vso prihodnost skoro vničen. Od manjih zemljišč, kakor so večinoma v naših krajih, po 70 100, 150, 200, 300 gold. in še več plačati (in to kmalo ob enem, le na posebno silne prošnje se mu kak obrok dovoli), je za novega posestnika silno grenko in neznošljivo. Biti mora, a od kod? Navadno njegova nevesta prinese le malo doto in še te ne prec in v gotovini, ampak v obrokih na več let. Zato mora nekje izposoditi si pod kakimi koli pogoji, naj velja, kar hoče. In tako postavi temelj svojim dolgovom, iz katerih več ne izleže.

Tisti poslanec v državnem zboru bi si zlat križec zaslužil, kateri bi slavno postavodajalstvo opozoril, da bi se dotični zakon o prepisih spremenil in zadobil milejšo podobo ter se na kaj drugega davek naložil, ki bi nikakor ne povzročeval pogina. Le pomislimo

na toliko bogatinov in kapitalistov, ki imajo v papirjih, rentah, branilnicah in Bog ve pod kakimi naslovi še na tisoče in stotisuče premoženja, mnogokrat nič rodovine, in še take službe, da po svojem stanu samo od tega lahko shajajo — a od svojega neizmerne premoženja nič davka ne plačujejo, dasiravno jim kapital dan na dan tako lepe obresti nosi. Posestnik pač od vsacega bleka, njivice, puščine itd. plačuje in ne pomisli se, ali mu to nese obresti ali ne. V sedanjih okoliščinah mu to prav čisto nič ne nosi, vesel naj bo, če mu živež za rodovino priraste. In v potu svojega obraza si mora on obresti od svojega kapitala služiti, med tem ko kapitalist k večjemu škarjice vzame v roko, da kupone in druge papirje odrezuje.

Bralo se je o nekem postavnem načrtu v državnem zboru, da bo tudi kapital moral davke plačevati, pa ta načrt je menda v Donavi utonil, ni več nič slišati o njem in bi gotovo tudi ne bilo liberalno judovskim baronom in bankirjem malo na prste stopiti.

Ali to sega v veliko politiko in — Belokranjska je daleč v Turčiji, še dalje ko Bosna. Ako sem pa kaj tacega v teh vrsticah omenil, kar tudi kje drugje velja, mislite si, da se ravno steber države, kmečki stan, že maje. Škoda, ako pade. In vendar velja o našem kmetiču pesnikov izrek: „Impavidum feriant ruinae.“ — Belokranjec.

Domače novice.

V Ljubljani 3. marca.

(Konfiskacija.) Zadnji list „Slovenca“ nam je zopet vzela policija zavoljo članka: „Dajte nam dela!“ Ker je zapečatila ves list, toraj tudi nezasežene članke, kakor ima zdaj navado, nismo mogli napraviti družega natisa.

(Presviti cesar) so našemu rojaku Simonu Ogrinu, akademiku na Dunaju, v pripoznanju sosebno marljivega prizadevanja, iz lastne blagajne sto gl. podpore naklonili.

(Dittes in njegovi šolmaštri.) Dunajski „Vaterland“ 1. t. m. naznanja, da je knjiga: „Lehrbuch der Psychologie“ Leipzig 1876 — spisal dr. Fridr. Dittes, direktor pedagogije na Dunaju, dejana v prepoved ali indeks vsled določbe od dotične kongregacije 3. febr., kar naj bi pomnil tudi njegovi šolmaštri. — V zvezi s to rečjo so preklicane stvari, ki se popisujejo v omenjenem listu, pa tudi v drugih, o novodobnih učiteljih avstrijskih in prusovskih. — V zvezi s to rečjo je nevesela prikazen, da najbolj ravno učitelji s svojimi enakomiselnimi tovarši dobrotno slovensko družbo sv. Mohorja popuščajo, o čemur je enkrat dopisnik s Štajarskega tožil v tukajšnjem slovenskem političnem dnevniku, in prav zaradi tega premnogim Matica nič kaj ne diši. — Liberalizem s svojo breznačajnostjo in sovražnostjo do vsega, kar je konservativno in pošteno krščansko, on je vsemu temu kriv, in zadnja leta se je tudi pri nas na tem polji prikazovati jela njegova ljulika. — Pričnimo njemu nasproti delovati učitelji v krščansko-katoliškem duhu in z zedinjenimi močmi, ako hočemo, da bode pomagano našim rojakom k pravi slovenski oliki. — V zgled in v znamenje, da se obrača na bolje, je „učiteljsko društvo“, ktero se snuje v Sibirju (Hermannstadt), in ktero se imenovati hoče brez sramu naravnost „Rimsko-katoliško“, in vá-se sprejema učitelje duhovske in neduhovske pa sploh šolske prijatelje. — Tudi po slovanskih deželah se zbirajo tu pa tam posvetni šolniki vzajemno za duhovnimi v tovarštva in društva,

svesti si, da le na podlagi prave vere in v zvezi s katoliško cerkvijo se dá kaj zdatnega storiti pri mladini na blagor človeštvu.

(Sveto leto) so ljubljanski knez in škof vernikom naznanili v 3. številki škofijskega lista v posebnem oklicu, nemškem in slovenskem, ki naj ga duhovni pastirji v nedeljo s prižnice vernikom razglasijo. Sv. leto se prične v nedeljo 2. marca, končalo pa se bo 1. junija t. j. binkoštno nedeljo. Kdor se ga hoče vdeležiti, naj 1. obiše 3 cerkve po dvakrat, ali dve po trikrat, ali eno šestkrat, kar naj gg. tajmoštri sami določijo; 2. naj molijo pri obiskovanju na namen sv. očeta; 3. naj se enkrat postijo in sicer tak dan, ki ni že zapovedan post; 4. naj prejmejo zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa in naj po svoji moči tudi v bogajme dajo.

(Grožno bogoskrunstvo). V „Zgodnjo Danico“ piše se iz Ižke Loke: „Posestnik Janez Kikelj št. 11 je gredé v Ljubljano zagledal, da podoba Jezusova na križu, na njegovem svetu, ima na pol odbito glavo, ki je na tleh ležala. Skazalo pa se je, ko so sveto podobo pozneje domu pripeljal, da je imela polno svinčenih zrn (šretelnov) po vsem životu in v glavi!“ — Kdo je mogel doprinesti tako hudobijo? Kmet nema puške in je ne sme imeti. Morda je storil kateri izmed onih nemčurjev, ki hodijo ob nedeljah na jago (lov), namesto k maši.

(Iz Zadra poroča „Narodni list“), da mu je iz Ljubljane došlo pismo, da je državno pravdnistvo popustilo preiskavo zoper njegovega vrednika in njegov govor o 70letni svečanosti dr. Bleiweisovi. Kaj smo prerokovali? Nadzornik g. Šolar je po dokaj viharji vožnji po morji dospel tje že predzadnjo nedeljo in naslednjo sredo so se mu predstavili ondašnjih srednjih šol učitelji. V „Vaterland“ se piše, da so ga sicer dostojno in radi sprejeli, a da mu vendar gledači hočejo na prste ne bo li hotel nemškutariti ali kaj takega!

(Novačenje na Kranjskem). Mladi vojaki se bodo letos izbirali na Kranjskem: v Ljubljani 8. 9. 15. 16. 17. 18. in 19. aprila, v Radolici od 21. do 23. aprila, v Kranji od 25. aprila do 1. maja, v Vipavi 16. in 17. maja, v Postojni od 19. do 21. maja, v Bistrici 23. in 24. maja, v Logatcu od 26. do 29. maja, v Kamniku od 15. do 21. aprila, v Litiji od 23. do 28. aprila, v Krškem od 30. aprila do 6. maja, v Novem mestu od 8. do 14. maja, v Črnomlju od 16. do 20. maja, v Kočevji od 23. do 29. maja.

(Potrjeni postavi). V deželnem zboru kranjskem lausko leto sklenjena postava o občinskih bikih (juncih) je zadobila cesarjevo potrjenje, ravno tako tudi glasovita šolska postava Vesteneckova, sklenjena po nemškutarjih deželnega zbora kranjskega. O Stre-mayr!

(„Brenčelj“ št. 4) je prišel na svitlo z veliko podobo, ki kaže, kako pepelnično sredo ploč vlečejo vsi tisti, ki pred pustom niso postali ministri.

(Umrl) je v Medvodah dobro znani posestnik Jamnik, po domače Tosnik, menda eden najbogatejših kmetijskih posestnikov na Kranjskem.

(Dela za blaznico na Studencu) se bodo zdaj po došli 14 ponudbah kmalo oddale. Za mizarska in ključarska dela so ponudbe neke graške firme naj nižje; — tem naj bližja je firma Cojs & komp. na Mlinem. Barvarske in steklarske ponudbe so izključno domače.

Razne reči.

— Spremembe v lavantinski škofiji. Vel. čast. kanonik J. Orožen je oddložil ravnateljstvo v duhovščini. Ravnatelj njej je postal novi kanonik vel. č. g. Davorin Kovčič, podravnatelj č. g. dr. J. Križanič, prov. profesor dogmatike pa č. g. J. Miakar. — Razpisani ste kuraciji sv. Lamperta na Skomrh in sv. Jerneja v Radvanji do 1 aprila.

Umrli so:

Od 27. febr. do 1. marca: Johana Mavsar, mojškra 20 l., za jetiko. Hedviga Perko, okr. k. vdova 62 l., za vtriplj. pljuč. Ana Zdravje, mojškra 23 l., za jetiko. Janez Girod, urar 35 l., za vtriplj. pljuč. Jožefa Dolher, hiš. pos. o. za drisko. Helena Bušavec, zaseb. 73 l., vsled starosti. Anton Pone, vjetnik 65 l., vsled pljučnice.

Telegrafične denarne cene 3. marca.

Papirna renta 62.95 — Sreberna renta 63.85 — Zlata renta 75.65 — 1860letno državno posojilo 115.50 Bankine akcije 788 — Kreditne akcije 229.25 — London 16.45 — — Ces. kr. cekini 5.48. — 20-frankov 9.28

Št. 1281.

Razglas.

Dne 5. marca 1879 dopoldne ob 10. uri bo v občinski uradnji na **Mirni zniževalna dražba** zaradi oddaje del za popraviljanje cerkvenega stolpa, cerkve in župnijskih poslopij.

Proračun kaže stroškov:

- a) pri cerkvenem stolpu:
za rokodelstva 2000 gl. 55 kr.
za gradivo 864 „ 78 „
za ročno in vožno pripomočno delo 408 „ 55 „
skupaj 3273 gl. 88 kr.
- b) pri cerkvenem poslopiju:
za rokodelstva 549 „ 40 „
za gradivo 210 „ 90 „
za ročno in vožno pripomočno delo 194 „ 72 „
skupaj 955 gl. 2 kr.
- c) pri župnijskem poslopiju:
za rokodelstva 285 gl. 89 1/2 kr.
za gradivo 202 „ 64 „
za ročno in vožno pripomočno delo 75 „ 18 „
skupaj 663 gl. 71 1/2 kr.
- za vse skupaj toraj proračunjenih 4892 gl. 61 1/2 kr.

K tej dražbi se udeležniki z dostavkom vabijo, da se morejo stavbeni popis, obris ter dražbeni pogoji pri podpisnem glavarstvu pregledati. (2)

C. kr. okrajno glavarstvo novomeško
dne 22. februarja 1879.

Najboljše in najcenejše koroško železo

se dobiva samo pri

Sp. Pesjaku

v gledališki ulici blizu frančiškanske cerkve, kjer je tudi velika zaloga družega železnega gospodarskega orodja, kakor tudi jekla, pluznik, lemežev, angleških vodnih in ročnih žag, sekir, matik, kos, raznoverstne kukinske posode itd.

Častiti duhovščini in gospodarjem sploh priporočam za prihodnji čas tudi svoje, kakor je že sploh znano, najlepše in s pravim zlatom pozlačene

nagrobne križe.

☛ Za pošteno vago in natančno računanje dober stojim.

Sp. Pessiak.